

Book Review:

Hinterland: America's New Landscape of Class and Conflict

กัมปนาท เบ็ญจนาวี (Kampanart Benjanavee)

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

E-mail: kampanart_@hotmail.com

Phil A. Neel. (2018). *Hinterland: America's New Landscape of Class and Conflict*. London: Reaktion Books. (189 pages)

ความน่าสนใจของบริบทในอาณาบริเวณที่เรียกว่า 'ดินแดนหลังเขา' หรือ 'เขตที่ห่างไกลจากเมือง' (Hinterland) ในปัจจุบัน คือพลวัตการเปลี่ยนแปลงของอาณาบริเวณนี้เชื่อมโยงสัมพันธ์อยู่กับการไหลเวียนทางเศรษฐกิจ-การเมืองของเขตเมืองและพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่ง Phil A. Neel ในฐานะนักเขียนและนักภูมิศาสตร์สายวิพากษ์ ที่ทำงานภาคสนามอยู่ในเขตชานเมืองโลจิสติกส์ของซีแอตเติล ประเทศสหรัฐอเมริกา และยังมีประสบการณ์เกี่ยวกับดินแดนหลังเขามากหลายพื้นที่ทั่วโลก เช่น ในประเทศจีน และแท่นซาเนีย (The Brooklyn Rail, n.d.) ได้ตั้งคำถามสำคัญเกี่ยวกับประเด็นเรื่องชนชั้น (Class) วิฤติการณ์ (Crisis) ความขัดแย้งและการจลาจล (Conflict and Insurrect) ในดินแดนหลังเขาของ

กัมปนาท เบ็ญจนาวิ

ประเทศสหรัฐอเมริกา ณ ช่วงเวลาที่ Donald Trump ลงเลือกตั้งชิงตำแหน่งประธานาธิบดีของประเทศ ซึ่งหนึ่งในข้อถกเถียงสำคัญของงาน คือการมองดินแดนหลังเขาในฐานะอาณาบริเวณที่มีศักยภาพต่อการทำลายระบบเศรษฐกิจและระบอบการเมืองได้ รวมถึงจะเป็นเขตความขัดแย้งและการจลาจลทางการเมืองที่สำคัญในอนาคต

การตั้งประเด็นปัญหาต่อประเด็นเรื่องชนชั้นและความขัดแย้ง ผู้เขียนอาศัยการแบ่งอาณาบริเวณทางภูมิศาสตร์ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ เขตเมืองศูนย์กลาง (Urban) เขตหลังเขาใกล้เมือง (Near-hinterland) และเขตหลังเขาไกลเมือง (Far-hinterland) เป็นส่วนหนึ่งของการทำความเข้าใจพลวัตการก่อตัวทางชนชั้นและความขัดแย้งในช่วงหลังอุตสาหกรรม (Post-industrial) โดยเฉพาะวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเมืองในช่วงหลายทศวรรษหลังที่ผ่านมา พื้นที่นอกเขตเมืองศูนย์กลางได้กลายทางออกสำคัญของวิกฤตการณ์ ไม่ว่าจะเป็นในทางเศรษฐกิจกับการเคลื่อนย้ายฐานการผลิตไปสู่เขตหลังเขาใกล้เมือง และเขตหลังเขาไกลเมืองเพื่อหาพรมแดนสะสมทุนใหม่ และในทางการเมืองกับการแสวงหาแนวร่วมนอกเขตเมืองศูนย์กลางที่ไม่พึงพอใจต่อรัฐบาลกลางและสถานภาพของตนเองในปัจจุบัน เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการเคลื่อนไหวปรับเปลี่ยนทิศทางการเมือง จึงทำให้การทำความเข้าใจเกี่ยวกับชนชั้นและความขัดแย้ง จำเป็นต้องชี้ให้เห็นถึงประสบการณ์ของผู้คนทั้งที่ถูกผนวกรวมและถูกกีดกันจากระบบเศรษฐกิจและระบอบการเมืองที่ไหลเวียนไปมาระหว่างอาณาบริเวณต่าง ๆ ที่มีส่วนต่อการก่อร่างชนชั้นและนำไปสู่ความขัดแย้ง

ทั้งนี้ ผู้เขียนยังชี้ให้เห็นว่า ประสบการณ์ทางชนชั้นของผู้คนในเขตหลังเขาใกล้เมือง และเขตหลังเขาไกลเมืองในลักษณะที่แตกต่างกัน ในด้านหนึ่ง ประสบการณ์ของผู้คนในเขตหลังเขาใกล้เมืองมีลักษณะที่ยึดโยงกับพลวัตของโลกมากยิ่งขึ้น ไม่จำกัดเฉพาะประสบการณ์ของผู้คนในเขตเมืองศูนย์กลางเท่านั้น ดังเช่น ในเขตชานเมืองของซีแอตเติลที่กลายเป็นย่านของคลังสินค้าและอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ ซึ่งเป็นภาคเศรษฐกิจสำคัญในช่วงหลังอุตสาหกรรมที่มีส่วนต่อการหลอมรวมและสลายโรงงานทั่วโลก เพราะอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ก่อให้เกิดแนวโน้มการขนส่ง/นำเข้าสินค้าที่ต้นทุนถูกกว่าแทนที่การผลิตสินค้าโรงงานในพื้นที่ ทำให้ผู้คนจำนวนมากถูกผลักออกจากภาคการผลิตในโรงงานและกลายเป็นส่วนเกินทางเศรษฐกิจ

และในอีกด้านหนึ่ง ประสบการณ์ของผู้คนในเขตหลังเขาไกลเมือง ดังเช่น ในเขตรัฐเนวาดา สหรัฐอเมริกา ผู้คนส่วนใหญ่เผชิญหน้าอยู่กับอุตสาหกรรมที่สกัดเอาทรัพยากรท้องถิ่นไป เช่น เหมือง และธุรกิจป่าไม้ ที่สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมท้องถิ่นและเป็นอุตสาหกรรมที่มีช่วงเวลาอิงอยู่กับทรัพยากรที่ใช้แล้วหมด รวมถึงมีภาคเศรษฐกิจที่ไม่เป็นทางการ และบางส่วนเป็นภาคเศรษฐกิจที่ผิดกฎหมาย ทำให้ผู้คนบริเวณนี้เคยผ่านเกี่ยวกับการล้มหายของเศรษฐกิจในท้องถิ่น เนื่องจากอุตสาหกรรมจำนวนหนึ่งเคลื่อนย้ายเข้ามาใช้ทรัพยากรก่อนจะเคลื่อนย้ายออกไปหรือหายไป นอกจากนี้ ยังมีประสบการณ์เกี่ยวกับ

การถูกเอารัดเอาเปรียบทางชนชั้นในเรื่องของค่าเช่า (มากกว่าเรื่องของค่าจ้าง) โดยเฉพาะการถูกเรียกเก็บภาษีที่เพิ่มขึ้นและการลดบริการสาธารณะลงจากหน่วยงานของรัฐ

สำหรับการก่อตัวของความขัดแย้งทางการเมือง ผู้เขียนได้ตั้งประเด็นที่น่าสนใจ ผ่านการหยิบยกการเคลื่อนไหวของกลุ่มชาวดัดและกลุ่มผู้รักชาติ (the Patriot Movement) ในสหรัฐอเมริกา ที่อาศัยประสบการณ์ของผู้คนในเขตนอกเมืองศูนย์กลางที่ถูกเอารัดเอาเปรียบทางชนชั้นและสิ้นหวังต่อรัฐบาลชุดก่อนหน้า (จากการเพิ่มการเก็บภาษี) เป็นฐานสนับสนุนการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาลกลาง โดยที่สมาชิกหลักของกลุ่มชาวดัดและกลุ่มผู้รักชาติ ส่วนหนึ่งมาจากกลุ่มเจ้าของเหมือง เจ้าของฟาร์ม และอดีตทหารกับตำรวจ ยังได้มีส่วนร่วมต่อการจัดตั้งเป็นกองทหารรักษาการในท้องถิ่น และสนับสนุนรัฐบาลท้องถิ่นที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ เพื่อสร้างฐานอำนาจในเขตนอกเมืองศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางการเมืองในเรื่อง 'การควบคุมการแข่งขัน' (Competitive Control) หรือทฤษฎีที่ว่า การเคลื่อนไหวของกองกำลังในเขตที่ผู้คนไม่ไว้วางใจรัฐบาลกลาง หรือเป็นเขตที่รัฐบาลกลางล้มเหลวในการบริหารจัดการเพื่อควบคุมเกมการแข่งขันหรือเกมชิงอำนาจ

อย่างไรก็ตาม การคาดการณ์ถึงอาณาบริเวณที่มีศักยภาพมากที่สุดในการเป็นศูนย์กลางของการเคลื่อนไหวเพื่อสร้างแรงสะท้อนต่อระบบเศรษฐกิจและระบอบการเมืองในอนาคต ผู้เขียนชี้ไปที่เขตหลังเขาใกล้เมือง เนื่องจากองค์ประกอบของอาณาบริเวณนี้ ที่มีภาคเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กับทั่วโลก โดยเฉพาะคลังสินค้าและอุตสาหกรรมโลจิสติกส์ และผู้คนจำนวนมากกำลังมีประสบการณ์ของการถูกผลักออกจากภาคการผลิตในโรงงานและภาคเศรษฐกิจใหม่ รวมถึงสภาพแวดล้อมที่ไม่สามารถควบคุมการเคลื่อนไหวและการจลาจลได้เหมือนในเขตเมือง ดังเช่นที่ผู้เขียนสะท้อนถึงความผันผวนของเขตชานเมืองของซีแอตเติลที่มีศักยภาพในการผลักดันกลุ่มเคลื่อนไหวจำนวนเล็กน้อยในขบวนการ Occupy Seattle สามารถก่อจลาจลได้ในปี ค.ศ. 2011

ท้ายที่สุด งานเขียนชิ้นนี้ยังได้เปิดประเด็นข้อถกเถียงในอีกหลายประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับภาคสนามหลากหลายแห่งของผู้เขียน เช่น การไหลเวียนของทุนและแรงงานระหว่างประเทศ การควบคุมและใช้อำนาจของรัฐนอกเขตเมืองศูนย์กลาง และการวิพากษ์ต่อการเคลื่อนไหวของฝ่ายซ้ายในปัจจุบัน เป็นต้น โดยมีแกนกลางของอยู่ที่การทำความเข้าใจบริบทในเขตดินแดนหลังเขาในฐานะทางออกของปัญหาในระบบเศรษฐกิจ-การเมืองในปัจจุบัน ซึ่งถือเป็นประเด็นที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมและความสัมพันธ์ทางสังคมภายในเขตดินแดนหลังเขาให้กลายเป็นพรมแดนการสะสมทุนใหม่ (New Terrains of Accumulation) (Harvey, 2003; Ince, 2014; Thomson, 2014) ซึ่งในสังคมไทยยังมีการถกเถียงอย่างจำกัด โดยเฉพาะกับบริบทของการพัฒนาอุตสาหกรรมในภาคตะวันออกของไทยภายใต้โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือโครงการอีอีซีของรัฐบาลไทย (กัมปนาท เบ็ญจนาวิ, 2563; 2565) ที่ก่อให้เกิดดินแดนหลังเขาทั้งไกลและใกล้กับเมืองศูนย์กลาง

กัมปนาท เบ็ญจนาวิ

หลายแห่ง และมีส่วนต่อการเปิดพรมแดนการสะสมทุนใหม่ รวมถึงการก่อเกิดความไม่แน่นอนในชีวิตของผู้คนที่สามารถนำไปสู่การก่อตัวทางชนชั้นและความขัดแย้งในสังคมได้

References

- กัมปนาท เบ็ญจนาวิ. (2563). การกีดกันจากที่ดินภายใต้วาทกรรมตลาดกับการต่อรองเพื่อการอ้างสิทธิ์เหนือที่ดินในจังหวัดนครนายก. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 8(2), 130-150.
- กัมปนาท เบ็ญจนาวิ. (2565). ชีวิตบนเส้นด้ายของเกษตรกรไทยในพื้นที่หลังบ้าน EEC. วันที่ค้นข้อมูล 30 ตุลาคม 2565, เข้าถึงได้จาก <https://www.the101.world/farmer-eeec/>
- Harvey, D. (2003). *The New Imperialism*. New York: Oxford University Press.
- Ince, O. U. (2014). Primitive Accumulation, New Enclosures, and Global Land Grabs: A Theoretical Intervention. *Rural Sociology*, 79(1), 104-131.
- The Brooklyn Rail. (n.d.). *Phil Neel*. Retrieved October 2, 2022, from <https://brooklynrail.org/people/phil-a-neel/>
- Thomson, F. (2014). Why We Need the Concept of Land-Grab-Induced Displacement. *Journal of Internal Displacement*, 4(2), 42-65.